

Анэшхуэр и
сабийхэм
яхуэупсэ
щыкыдэу

2-нэ нап.

Къулыкъум
хуэпэж щыдэлэ

3-нэ нап.

«Дуней» гупым
Истамбы
къехъэху

4-нэ нап.

ИнтернеткIэ Iэ теудзэ

«Адыгэ псалъэм» иджы унэм
фыщыдэу Iэ теудзэ хуынуш.
Абы папщIэ фи телефонхэм я
камерэр мы QR-кодым теугъа-
псау абы кыфхуигъэлыгъуэ
ссылкэм фриклуэн хуеуэ арац.

ФИФИ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ИЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

№127 (25.033)

2026 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 22, махуэк

Тхъэмахуэм щэ къыдоки

И уасэр зы тумэнщ

КъБР-м и Iэташхэмрэ Правительствэмрэ я пресс-луэхушIапIэм къызэритамкIэ

Iуэху мыщхъэпэхэм сахъумэу

УФ-м ШынагъуэншагъэмкIэ и советым и секретарь Шой-гу Сергей Птигорск шригъэкIуэкIаш Урысейм шылажэ, мылкъу къызылпэмкIуэ IэнтIэхэмрэ жылагъуэ зэгъухъныгъэхэмрэ я джэ Iуэху мыщхъэпэхэр къыщыныгъэхъуным теухуа зэлущIэ. Абы хэташ УФ-м и Президентым полномочнэ лIыкIуэу КИФШI-м шыдэ Чайкэ Юрий, шынальэхэм я унафшIхэр, къэрал, хэгъэгъу къулыкъушIапIэхэм я лIыкIуэхэр.

ЗЭIУЩIЭМ щытепсэлъыхъащ жылагъуэ зэгъухъны-

гъэхэм зэрадэлэжъанум, шIалэгъуалэр хэкупсэу зэрагъэсэнум. Мы IуэхумкIэ лэжыгъэхъуэ зэфIегъэки «Пэрытхэм я зэ щIэхъееныгъэм». «Юнария»-м, шэч хэмилуи, балигъхэм, еджапIэм, къэралым я гулътэм хуэныкIуэ ныбжьыщIэхэм унэтIакуэ яхуэхъу дзэ Iуэху хэхам и ветеранхэм.

Зэхуэсым хэтэхэм къыхагъэщIащ тхыдэ фюелпъыр хъумэнымкIэ, жылагъуэм зэгурлуэныгъэ щыланым хуэунэтIа жэрдэмхэр дэлъынымкIэ лэжыгъэ нэхъыбэ зэрырагъэкIуэкIыпхэр.

и министр Дегтярев Михаил. Джэгухэм шIадзэным ипэ къыхуэу министрм спортсменхэм чэнджэщэр яритащ.

Урысейм и командэр зэпеуэм хэтынуш езым и нылым щIэту. Гуп къыхэхам хэтч спортсмен 13-рэ гъэсакIуэу 10-рэ, ди къэралым и лIыкIуэ шIалэгъуалэм я зэфIэкIыр цагъэлыгъуэнущ спорт лIуэжыгъуиыбгъум.

Тхъэмокъуэ Элинэ олимп джэгухэм тхэквондоимкIэ хэтыфынухэр цагъэхъэ-зыр еджапIэм и гъэсэнщ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Урысеймрэ я командэ къыхэхэхэм хагъэхъащ. Мы зманым хыджэбэ цыкIур ныбжьыщIэхэм я гулым хэтч икIи Олимп джэгухэм зыщыхуэгъэхъэзыр «Вымпел» спорт комплексым. Элинэ и тренерщ Унажыкъуэ Абдельдзэбар, Ахъмэт Амир, Тикаев Идрис сымэ.

Спортым зэрыхэт зманым къыриубдэу Элинэ илгъэс къэс ехуылIаныгъэфIхэр къыгъэлъагъуэр йокIуэки: ар Урысейм кыбьтэр цыубыдыным теухуа зэпеуэм, дунейсэм турнирхэм цытеуащ, алхуэдэм щынальэхъуаку, урысейсо зэпеуэхэм и мызэ-мытIу къыщыхъаныкIащ.

Тхъэмокъуэ Элинэ Олимп джэгухэм макIуэ

Сенегалым и къалашхъэ Дакар жэпуэгъуэм и 31-м къыщыщIэдзэуэ шэ-кIуэгъуэм и 13 пщондэ щекIуэкIынуш ныбжьыщIэхэм я IV гъэмахуэ Олимп джэгухэр. Урысейм и олимп гуп къыхэхам хэтэу а зэхъэзэхуэхэм кIуэнуш Къэбэрдей-Балъкъэрным цыщ, тхэквондо спорт лIуэжыгъуэм зыхуэзгысэс Тхъэмокъуэ Элинэ.

КъБР-м и Iэташхъэ КIуэкIуэ Казбек и Макс напэкIуэцым апухэдэ хъыбар щызэбгъригъэхъащ. «Си гупм къыбгъэдэ-кIыу Тхъэмокъуэ Элинэ сохъуэхъу зэпеуэм ехуылIаныгъэ щигъэну. Дэрэщи, псори ди спортсмен хыджэбэ цыкIуым дыкIыдэщIынуш», - къыхигъэхъэху-кIащ республикэм и Iэташхэм.

Олимп гулым хэтхэм махуэ зыбжанэ ипэкIэ Москва и Утыку плыжыым шIалылащ Урысей Федерацим спортимкIэ

Ди къуэщ республикэхэм

ТекIуэхэр ягъэлъапIэ

АДЫГЕЙ. Волгоград шагъэ-лэпIащ «Гордость нации-2026» VII урысейсо жылагъуэ сауэгъ-тыр зыхуагъэфэхъащ. КъэлпщIакуэ гупыр хэлпIащ Ипцэ фе-деральнэ щынальхэм и хэгъэгъу 12-м зэпеуэм хуагъэхъэзырауэ къалэрыхъа лэжыгъэ щыщым щигъуэм икIи текIуэхуэ 24-м я цIэ зырауащ.

«ГОРДОСТЬ НАЦИИ» сауэгъэтыр игъэуащ «Урысейм и лэпкъхэм я ассамблея» урысейсо жыла-гъуэ IуэхушIапIэм. Ар хуагъэфэхъэ лэпкъхэм я шэчхъэхэм зэгъэ-жыным, абыхэм я зэхуэтыныгъэр гъэбзданым хуащIа хэлъхъэныгъэм папщIэ.

«Адыгэ» КъТРК-м и унафшIэ ХэщIомыз Iэдэм и лауреатщ «Мно-гонациональная Россия в медиа» Iыбэм.

«Родные языки народов России» жыхуиIэм щытеуащ Адыгейск дэт республикэ гимназиэм адыгэб-зэирэ литературэмкIэ и егъэджа-кIуэ Тэмэокъуэ Маринэ.

Апухэдэ сауэгъэтыр ят УФ-м и Пре-зидентым и джэ шыдэ Лэпкъ зэ-хуытыкIэхэмкIэ советыр, Лэпкъ

Алим нэхъыфIхэм ящыщ

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. Рес-публикэм и къалашхэм и курыт еджапIэ №8-м и ебгуанэ клас-сым щIэс Iэлсэ Алим цытеуащ «Къэкизунум и щIэныгъэлIхэр» лэпкъыбэ зэпеуэм, НАУКА 0+ урысейсо фестивалым хиубыдэу Москва щекIуэкIащ. Абы утыку къыщрихъащ термоядернэ реак-торхэр хъумэным ехъэлIа и къэхутэныгъэр.

ЗЭПЕУЭМ хэташ Урысейм, Бело-русиэм, Къазакхстаным, Узбеки-станым, Индиэм, Малайзиэм, Тыр-кум я гупхэр. Абыхэм я лэжыгъэр теухат математикэм, астрономием, медицином, нэгъуэщI щIэныгъэхэм ехъэлIауэ Iлэ къэхутэныгъэ-хэм.

Iэлсэ Алим зэхъэзэхуэм и кIэхуэ зэпеуэм хэтынухэм яхъахуэ. Абдеж щытеуащ Урысейм и лIыкIуэ хэтынуш нэгъуэщI къэралым шра-гъэкIуэкIуны лэпкъыбэ чемпионат-хэм.

УЭРДОКЪУЭ Жена.

Псори и чэзум яухынуш

КъБР-м и Iэташхъэ КIуэкIуэ Казбек ухуэныгъэм, шэчхъэбзэм, узыншагъэм кIэлъыплъыным, псэупIэ-коммунальнэ хозыястхэм епха объектхэр зэрызэра-хъэмрэ ахэр зэрызэра-гъэлэщыжымрэ ятеухуа зэлущIэ иригъэкIуэкIащ.

ДИ Президент Путин Владимир къыхилъхъа къэрал, щынальхэ программэхэмрэ проектхэмрэ япкъ иткIэ, республикэм объектхуэхуэ 100-м шолэж. Дызэрыт илгъэ-сым лэпкъ проектхэм ятекIуэдэнуш сом ме-лард 14,3-м щигъуэ, абы щыщ сом мелард 11,7-р - къэралым и бюдже-тым, сом меларди 2,6-р - республикэм ейм къыхэхъынуш.

ЗэлущIэм щытепсэлъы-хъащ районхэм лэжыгъэр зэрыщекIуэкIым.

«Дэтхэнэ ухуэныгъэри жэхэр и чэзум ягъэзэ-унафэ яхуэсщIащ», - ири-лэжыгъэри си нэлэ щIэным нэхъ набдзэгуб-хэтщ, къалэн зыщашы-дзэплъуэ кIэлъыплъыну напэкIуэцым.

ЩIалэгъуалэм я щапхъэ ялэ Президент

Бахъсэн къалэм и «Джэдыкъуэ Плъыж» шы спорт комплексым ма-хуиткIэ щекIуэкIащ СНГ-м шыкIэ гъуэгъуанэ кIыхъэхэр зыпычынмыкIэ и чемпионат зэлухэр пашныгъэр къыхъыным хуэунэтIа зэхъэзэхуэр. Ар и фюеллу щытащ КъБР-м и ялэ Президент КIуэкIуэ Валерэ икIи абы щызэпэуащ ди къэралым и шына-льхэм ящыщ 12-м - Къэбэр-дей-Балъкъэрным, Къэршей-Шэ-рджэсым, Адыгейм, Дагъыстаным, Ставрополь крайм, Пензэ, Ленин-град, Тамбов, Херсон, Ростов, Мэзу областхэм, Санкт-Петербургрэ Мэ-зуу къалэхэмрэ, Тэтэрстаным - я шу-уейхэр.

ШЫГЪАЖЭР зэрэкIуэкIам кIэлъы-лэащ КъБР-м и Iэташхъэ КIуэкIуэ Казбек, КъБР-м и Правительствэм и УнафшIэ Мусуков Алий, КъБР-м шыдэ МВД-м и тхъэмэдэ Крочков Вя-чеслав, КъБР-м транспортымрэ гуэ-гу хозыястхэмкIэ и министр Дышэки Аслъэн. Прокладнэ, Аруан щынальэ администрацэхэм я унафшIэху Ло-мов Сергейрэ Плъыжыкъуэ Хъэзритрэ, нэгъуэщIхэр.

Къыхъэгъэщынщи, УФ-м и шына-льхэм шрагъэкIуэкI мыпухэдэ зэхъэ-зэхуэхэм ялэм къыщымыхъуэу шуей куэд дыдэ хэташ. Ар къыгъэщIащ Бахъсэн къалэ администрацим, и унафшIэ Мамхъэг Хъэчим икIи жиалэ ялэхэм Кавказ Ищхъэрэм и шына-льхэм я лIыкIуэхэр шыгъажэм щына-

хъыбэу щытамэ, иджы абы къыхыхъэ хъуащ УФ-м и адрей щыплэхэм я шу-уейхэр.

«Иджырей зэхъэзэхуэм шууейуэ 130-м щигъуэ кырихъэлIащ. Ар ди къэралым щырекордщ: зы щыплэм деж алхуэдиз зэуэ зэи щызэхуэса-къым. Абы дрогушхуэ, спортсменхэм шыгъажэм лэщэу зэрыыхуагъэхъэ-зыр псом къалытащ. Зэхъэзэхуэм хэтхэм хъэцIэхэм ипцIэ ин хуащI КIуэкIуэ Валерэ и фюеллым. Къэбэр-дей-Балъкъэрным и ялэ Президен-тыр и куылыкъум пэрытащ республи-кэр гугъуехъышхуэ щыхъэ лэжхъэнэм икIи и къарурэ зэфIэкIрэ хилъхъащ лэпкъ зэлэщIуэныгъэ Кавказ Иш-хъэрэм къыщымыгъэхъуным, къэра-лыгъуэр ди щынальхэм щызэтэгъэ-ным. Ар жэкупсэу, цыху щыпкъуэ, къэрал лэжыакуэхуэу щытащ. Абы и политико гъуэгъуанэр ди щIалэгъуалэм я джэкиэ цапхъэ нэсщ», - ажриалэ журналистхэм Мамхъэг Хъэчим.

Шууейхэр зэпеуащ километр 20 - 160-рэ зи кIыхъагъ гъуэгъуанэр зы-пычынмыкIэ. Ялэ махуэм балигъэр щызэхъэзэхуэщ километри 120-160-рэ хуэ гъуэгъуанэхэм, ныбжьыщIэхэр - ки-лометри 120-м. Шыгъажэм шагъэдэж-гуащ псори зэхъу сом мелуан. Километри 160-рэ зи кIыхъагъ гъуэ-гуанэр псом ялэ элпIащ. КъБР-м и шууей Къалэ Мухъэмэд, «Мэджик Ле-ди» шымкIэ. ЕтIуанэу къэсаш ди республикэм и спортсмен Махуэ Му-хъэмэд, «Дама» шымкIэ. «Легенда»

шымкIэ ещанэ увыпIэр ихъащ Став-рополь щынальхэм кыкIа Маркеловэ Лиде.

Километри 120-м щытеуащ КъБР-м и шууей Къуымыку Марат, «Нафта» шымкIэ. Абы лужэ иту къэ-саш Ставрополь щынальхэм щыщ Бе-къан Дарёе, «Акустика» шым тесу. Мыбдежим ещанэ щыхъуащ Мэзку областым и шууей Пономаренкэ Алек-сандр, «Байкал» шымкIэ.

НыбжьыщIэхэм я зэхъэзэхуэм кило-метри 120-рэ зи кIыхъагъ гъуэгъуанэр ялэу элпIащ Тэтэрстаным и лIыкIуэ Безрук Викторие, «Бинди» шымкIэ. Дыжыным медалыр мыбдеж къыщи-хъащ Херсон областым кыкIа Заяц Анастасие, «Амина» шым тесу. Санкт-Петербургрэ къалэм щыщ Архиповэ Дарёе ещанэ хуащ «Рахиль» шымкIэ.

ЕтIуанэ махуэм километр 40-зи кIыхъагъ гъуэгъуанэм щытеуащ КъБР-м курортхэмрэ туризмэмкIэ и министр Быф Аскэр, «Гэлик» шымкIэ. ЕтIуанэ хуащ Къэнымэт Уэлий, «Фа-ворит» шымкIэ, ещанэ «Абрэдж» шыр кэзэгъэжа АфэцIагъуэ Бес-лъэщ. А ш ууейхэр псори ди респу-бликэм ейщ.

Шыгъажэм къыщыхъажыкIахэм медалхэр, кубокхэр, шыхъ тхылъхэр, ахъшэ сауэгъэхэр иратащ.

Зэпеуэр къызэргъэлэщаш УФ-м шы спортимкIэ и федерацим, Бахъ-сэн къалэ администрацим, «Отрада» шы спорт клубым.

КЪУЭЖЕЙ Iэдэм.

Адыгэунагъуэм-адыгэ газетыр

2027 гъэм и ялэ илгъэ ныкIуэм шIэдэжыкIа-кIуэхэм хуахъыну газетхэмрэ журналхэмрэ Iэ щыщIадэ лэжхъэнэр къызэлъахъащ. «Адыгэ псалъэ» газетыр зыларыхъэну хуейхэм хъы-бар фыдогъащIа - ар къэвгъэхъыным папщIэ Iэ щыщIадэ хуэнуш Урысей поцтым и дэтхэнэ IуэхушIапIэм.

Мази 6-м «Адыгэ псалъэ» газетым и уа-сщ:

унэм ныфхуахъыну фыхуеймэ - сом 1192-рэ клэпIейкIэ 62-рэ;

фа езым поцтым къыщыфшIэжынуэм - сом 1087-рэ клэпIейкIэ 58-рэ.

Ди индекср П5894

Адыгэ Псалъэ

arkbr.ru

adyghe@mail.ru

smikbr.ru

Адыгэ Псалъэ

Лъэныкъуэ куэдкIэ зрагъэужь

Барбэц Хьэтигъэ и цIэр зезыхъэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр къызэрызыуахэр илъэс 94-рэ зэрырыкур Iэ-тауэ агъэлъэпаш. Гугъиэгъуэ зэуиушэм хэ-таш студентхэр, егъэджакIуэхэр, а еджакIэ нэхъыщхьэр къэзыуахэр, хьэщIэ лъа-плэ.

МАХУЭШХУЭР еджакIэм далътны къызэхуэ-сат КъБР-м и Правительством и УнафэщI Мусуков Алий, Кавказ Ищхьэрэ федеральнэ университетым и ректор Шыбэзыхъэ Татьяна, еджакIэ нэхъыщхьэм и попечительскэ советым и унафэщI, Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмэдэ Сэхьуркыуэ Хьэутий сымэ, нэгъуэхьэр. Апхуэдэи псалъэ гуагъ, хьуэхуэ куэд зэрыт телеграммхэр къалэрыкъащ Урысейм и шыналъэ зымплэуажьыгуэхэм щыц лэжьыгъуэхэр еджакIэхэмрэ къабгъэдэ-кIыу. ЕджакIэм къехуэахуаш Луганск къэрал педагогикэ университетым шыуэхьэр.

Пшыхьыр къыщызэуиуэхым, Мусуков Алий къыхыгъэщэщ еджакIэ нэхъыщхьэм щыналъэм зегъэужьыным хуищIа хэлъхьэны-гъэшхур.

- Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университе-тыр егъэджэныгъэ луэхуэапIэ къудейкым. Ар ди щыналъэм и «актыл центр», IэцIа-гъэлхэм я къыщI, щIэныгъэлхэр, дохутыр-хэр, инженерхэр, егъэджакIуэхэр шагъэжэ-зыр луэхуэапIэщ. Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Урысей псомрэ я зыуэхуынгъэр нобэ зыбу-зыхуэхэм яхьубжэ хьунущ ди университетыр, - жилащ Мусуковым.

Шыбэзыхъэ Татьяна къыхыгъэщэщ профес-сор-егъэджакIуэ гуымырэ КъБКЪУ-м и щIэны-гъэ, егъэджэныгъэ хуэуэIэ зызыуажьмрэ зэ-рызыщыгъэгъуэхэр, игу зэрыдыхэр. «Мыбы щIэныгъэ школхэм я гъэпсыкIэр иджыри ша-хуэмIэ, къэхуэакуIэ ныбжьыщIэхэм зыщIагъа-хуэу, студентхэр къызыхуыгъэщIа IэцIагъэм хэгъэгъуэзэнымкIэ шадолэпыку. Университе-тым и дэтхэнэ ехьулэныгъэми и шыбагъ къыдэтщ гуышхуэм махуэ къэс иригъэкIуэI лэжьыгъэр, ахэр я луэхуэ зэрыхуэпжыр, шIа-логъуалэм я къэкIуэнымкIэ жауаплынгъэ ин зэрахьыр зыхащIуэ зэрылажьэр», - къыхыгъэ-щэщ Шыбэзыхъуэм.

Сэхьуркыуэ Хьэутий нэхъыщхьэу къыхыгъэ-шур университетым и пщэ дэлъ къалэн нэ-хъыщхьэ дидэрщ - лъэпкэ интеллигенцимрэ IэцIагъэлхэмрэ егъэджэнырщ.

«Нобэ нэхъ гугъу дидэр къыдакIуэтэи щIэб-лэр гъэсэнрыщ. ЩIалэгъуалэр псэкупсэу,

гъэсэнрыгъэ, хьэл-шэн дахэ, хабзэ нэхъыфхэр яхэлтэу шытыпхьэщ, ахэр яхэлхьээн хуейц ныбжьыщIэхэм я зыужьыныгъэм», - къыхы-гъэщэщ ДАХ-м и тхьэмэдэ.

КъБКЪУ-м и ректор Алъгуд Юрэ фыщIэ яхуиушэщ педагогикэ лэжьыгъэм и ветеран-хэм, еджакIэ нэхъыщхьэм и лэжьакIуэхэм, еджакIуэхэм, хьэщIэхэм.

- Нэхъыщхьэу дызэрыгушхуэр ди студент-хэрщ. КъызэрымыкIуэ лъапIэныгъэщ лъэпкэ куэдм кыжьжакIахэр зэгурылуэрэ - зэдзIуажу ди дек зэрыщеджэр, Урысей иным хуэфащэн цIыхуэ зырыдгъэсэр, - игъэбелджылащ рек-торым.

Алъгуд Юрэ и унафэки, а махуэм ягъэлэ-плэщ шIэблэм щIэныгъэ егъэгъуэтынэм илъэс куэд шIауэ хьэлтэу хуэлажьэхэр. Ап-хуэдэи къыхагъэщэщ еджакIэ нэхъыщхьэм и щIэныгъэ, жылагуэ, спорт, творческэ гъа-щэм хэт студент нэхъ жьыджэрэри.

Концерт программэр лъэпкэ зэкъуэтынэ-гъэмрэ зэниймрэ я махуэшхуэ хьуат. Зы уты-кум зыкъыщэагъэлыгъауэщ университетым и творческэ гупхэм, еджакIэ нэхъыщхьэм и студентхэм, уеблэмэ егъэджакIуэхэм.

Утыкум итащ КъБКЪУ-м къафэмкIэ и театр «Каллисто» гуыр, КъБР-м щыхьэ зилэ и ар-тисткэ Къул Ланэ, «Пересмешник» сабий школ-студиир, «Кыафэ» цIыхубэ ансамблыр. Медицинэ щIэныгъэхэмкIэ доктор, профес-сор Виссарионов Владимир игъэзэщIащ «Сэ уэ фыгуэ уолъагуэ, Урысей» уэрэдыр. До-цент Дым Эльдаррэ абы и гъэсэн ныбжьыщIэ Зэрахъэ Лизэрэ зэдыжащIа «Ты - Россия моя» уэрэдыр. Тяркуменистаным щыц студент Хайитов Бэзэр и анэдэлъхубзэкIэ уэрэд жылащ, Индиэм щыц студентхэм я лъэпкэ къафэр утыку кърахьащ.

Пшыхьыр хэауэ агъэдэхэщ лъэпкэ шэнхэ-бзэмкIэ «ЩIэин» клубым, КъБКЪУ-м и «Амикс» театрым. Хабзэ зэрыхуэм тету, пшыхьыр зэхуащIыжащ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и гимнымкIэ.

Махуэшхуэм ирихьэлIуэ университетым и институтхэм, колледжхэм, медицинэ акаде-мием я ехьулэныгъэщIэхэр утыку кърахьащ икIи шхьэж и унэтIыныгъэхэм епхэ мастер-классхэр ирагъэкIуэкIащ. Студентхэмрэ хьэщIэхэмрэ нэрылгъагу ящыхуащ нобэ КъБКЪУ-м щIэныгъэр, творчествэр, спортыр, егъэджэныгъэр зэгъсэуэ къызэрыщызэ-декIуэкыр, зэрызыщыужьыр.

ШЭРИУЖЭ Даянэ.

Дунейм

щыхьыбархэр

Проценти 6,8-кIэ

нэхъыбэ хьунущ

2027 гъэм Урысейм нэхъ

мащIэ дьылэу щат улахуэр

(МРОТ) сом мин 28,9-м на-

гъэсынущ.

«ЕТАНГЪЭ МРОТ-м про-

центи 6,8-кIэ хьэуэнууц, - жи-

лащ Урысей Федерацим фи-

нансхэмкIэ и министр Силуа-

нов Антон. - Къэралым и

Президентэм 2030 гъэм ири-

хьэлIуэ нэхъ мащIэ дьылэу ат

улахуэр сом мин 35-м на-

гъэсын хуейуэ кытхуиуащ

къэралынгъэ зэуиуащ хьунущ.

Абы Iэмал кытхуиуащ хьэуэ

мащIэ зилэ лэжьакIуэхэм я

улахуэм нэхъ псынщIуэ дэ-

щыгъуныгъэхэр иэнымкIэ».

2026 гъэм щышылэм и 1-м

щегъэуащ къэралым ша-

гъэуа МРОТ-р сом 27 093-рэ

мэхуэ. Ар ику иту кэрылым

къышхьах улахуэм теущыхуэу

кэабж. Щыналъэм елытауэ

ар нэхъыбэу щытынкIи хьун-

ущ. Псалъэм папщIэ, Москва

нэхъ мащIэ дьылэу щат улахуэр

сом 39 730-рэ мэхуэ, Санкт-Пе-

тербург - сом 31 250-рэ».

Лэжьыгъэ и

пальэкIэ зохуагъэ

УФ-м егъэджэныгъэмкIэ и

министр Кравцов Сергей

лэжьыгъэ луэхуэIэ шылащ

КНДР-м. «Нэгъабэ къэралы-

тым егъэджэныгъэмкIэ и

министрствэхэм зэрэщIы-

ла зэгурылуэныгъэм ипкIэ

иткIэ дIэ лэжьыгъэм зэры-

зедгъэужьыным дыхуэ-

шюкыу», - жилащ мини-

стрым.

КРАВЦОВ Сергей зыщигъэ-

гуэзэщ Пхеньян дэт егъэ-

джэныгъэ луэхуэапIэхэм

лэжьыгъэр зэрыщекIуэкIым,

апхуэдэи фэпелъ дауэда-

пщэхэм хэащ.

Кравцов Сергейрэ КНДР-м

егъэджэныгъэмкIэ и министр

Ли Ен Чхолэр тепсэлыхьащ

Корее Ищхьэрэм урысыбзэр

зырыцаджым, IэнатIэм

кызухэ Iэрыщыр къызэрыца-

гъэсэбэлым, шIалэгъуалэм

драгъэкIуэI гъэсэнрыгъэ

лэжьыгъэхэм. ЛэзныкуитIми

къыхагъэщэщ я зэпыщIэны-

гъэхэм мыхьэнэхуэу зэриэр

икIи адэки жиджэру а луэхум

къызырэпашхуэм. Абы и

щыхьэту, Пхеньян дэт Етуанэ

педагогикэ институтым кыы-

щызэуахуащ урысыбзэкIэ

щIэныгъэ цырагъэгъуэт икIи

а бзэм шыуурагъаджэ центр.

махуэм градус 14 - 16, жэщым

градус 11 - 13 шыхьунущ.

Жэпуэгъуэм и 23.

мэрым

«Шомыщ хужьым и дуней-

псо махуэщ

«Урысейм шагъэлэплэс ре-

кламэ IэнатIэм шылажьэхэм

я махуэр

«1914 гъэм Москва Шукиным

и цIэр зезыхъэ театралнэ

училищэр къыщызэуахуащ.

«1974 гъэм Дунейпсо Олимп

Комитетым Венэ (Австрие)

ширгъэкIуэIа 75-нэ сессием

унафэ къыщэащэщ XXII гъэ-

махуэ Олимп джэгъухэр

СССР-м и калашхьэ Москва

щегъэкIуэIыным тэхуауэ».

«pogoda.yandex.ru» сайтым

зэритымкIэ, республикэм

уэш къыцешхынууц. Хуабэр

махуэм градус 14 - 16, жэщым

градуси 10 - 12 шыхьунущ.

Дунейм и щытыкIэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым

зэритымкIэ, республикэм

уэш къыцешхынууц. Хуабэр

Лэпкэ лушыгъэ:

ХамэщI гъэмахуэрэ хэкужэ

щIэмахуэрэ я хуабагъ зыщ.

Гъуэгухэр зыхуей хуагъазэ

Урысей Федерацим и Президен-тым 2000 гъэм гъэхэпэм и 23-м къыдигъэкIа унафэм ипкIэ, Гъуэгу хозыиствэм и лэжьакIуэ-хэм я махуэр жэпуэгъуэм и ещанэ, автомобиль зезыхуэхэм еир - еплланэ тхьэмахуэ махуэхэм хуагъэзащ.

АБЫ ипэкIэ къызэрекIуэкIам ды-тепсэлыхьэм, 1980 гъэм СССР-м къышдащэщ «Автомобилистым и махуэ» жыхуагъэр. Ар трагъэхуат жэпуэгъуэм и иужьрей тхьэмахуэ махуэм. АрщыхэкIэ, а луэхур «Авто-мобилъ транспортимрэ Гъуэгу хозыиствэмрэ я лэжьакIуэхэм я махуэ» 1996 илъэсым зэрахьуэкIат. АтIами, илъэс бжыгъэ фIэкла нэхъ дэмыкIыу, автомобилистхэмрэ Гъуэгууэхэмрэ я IэнатIэхэр зэры-зэтемыхуэр къальытэри, тIуми махуэ зырыз хуахащ.

Щыналъэхэм я луэху зехьэкIэ, шытэкIэ-псэукIэр эпэщэу щытыныр куэдэу пыщIащ автомобиль зекIуэ-лэхэм я зехьэкIэм. Аращ ахэр егъэ-фIэкуэным дIэ къэралым гулгъы-тэхуэу цIыхуиушхэр.

2018 гъэм къащтащ «ГъуэгугъI шы-нагуэуэнэхэр» лэпкэ проектыр. 2024 гъэм абы пиущэ ирагъэжэщ «ГъэщIэм хуэцIа инфраструктурэ» («Инфраструктура для жизни») жыхуагъэр. АтIами, тIури зыхуэгъэзжэ-жар УФ-м и автомобилъ зекIуэапIэхэр нэхъыфI шынырщ. А луэхуитIми хьыхьэу, ди къэралым и щыналъэ псоми лэжьыгъэ щыхьэпхэр икIи зэмылгъуыгъуэхэр мы зэманим шрагъэкIуэкI.

Урысей Федерацим зэрыщыту къэщтэнци, зы махуэм хуэуэу Гъуэгу-гъуэу километри 8-м нызэрыхьэс къыщызэуах, километр 90-м нэбIа-гъэ щызэрагъэлэщэж, IэнатIэм пы-

щIа луэхушIапIэхэм я бжыгъэр, псо-ри зэхутэ, мини 3-м шхьэдэхэщ, абы-хэм цIыху мелуаным щIигуэу шо-лажьэ. Ахэр автомобиль зекIуэапIэхэм ящыщ жыы хьуахэр зэзыгъэзэхуэжэщ, щIэхэр пхызыш хуакуIуэхэщ, инже-нерщ, Гъуэгухэм я проектхэр зыгъэ-хьэзырщ, ирахьэлIапхьэхэр къыщIэ-зыгъэкIэщ.

Блэкла илъэсэхэми хуэдэу, мы гъэ-ми Къэбэрдей-Балъкъэрым и район псоми автомобиль зекIуэапIэхэр зы-зэмылгъуыгъуэхэр мы зэманим шрагъэкIуэкI.

Урысей Федерацим зэрыщыту къэщтэнци, зы махуэм хуэуэу Гъуэгу-гъуэу километри 8-м нызэрыхьэс къыщызэуах, километр 90-м нэбIа-гъэ щызэрагъэлэщэж, IэнатIэм пы-

зэпызыщIэ лэзыхьжхэри къызыхуэ-тынущэу зэрагъэлэщэж, Iэмал зэригъэкIэ шынагуэуэншагъэм те-щыхьауэ.

КъБР-м Транспортимрэ Гъуэгу хо-зайствэмкIэ и министрствэм мы лэжьахьэм и нэлэ тригъэтщ цIыхуэхэр къэзышхьIкI автопредприитэу 21-м, ав-товокзалрэ автостанцу 11-м, гуыцI Гъуэгу станцэр вокзалу 6-м, кхуэхь-лэцIапIэм, автоколоннэу тIум. Абы-хэм, псори зэхутэ, цIыху мини 2,9-м нэбIагъэ шолажьэ.

«ГъуэгугъI шынагуэуэнэхэр» лэпкэ проектыр зэрагъэзэщIа илъэсхэм къриуыбдэу, ди республи-кэм луахуэI куэд щызэфIагъэкIащ. Абыхэм ящыщ, псалъэм папщIэ, Шэрэдж районым хиубыдэ Балъкъэр

Ипцэ къуажэмрэ Мухол жылэ цIыкIумрэ зэпызыщIэ Гъуэгум телъ лэзыхьжхуэхэр зэрызэрагъэлэщэ-жар, Шэджем псыкьелэхьэм уаблэ-зыш автомобиль зекIуэапIэм щыцу километри 2-м щигъур, Псыгуэнуэ, Шордакэ, Терекскэ жылхэм я уэрэм нэхъыщхьэхэр зыхуей зэрыхуагъэ-зар. Зэрыщыту къатщтэмэ, КъБР-м и къуажэ 20-м я автомобилъ зекIуэ-лэхэм асфальтыр щызэрахьуэкIащ. Апхуэдэщ, псалъэм и хьэтыркIэ, Ка-менномост, Хьэбзэ, Светловодскэ, Псындахэ, Ерокъуэ, Лэскэн Етуанэ, Эльбрус, Бахьсэн Ипцэ, Каменкэ, Щхьэлыкуэу, Белая Речкэ, Зэрэ-гъыж, Аргудан, Джэримнышк къуа-жэхэм я уэрэмхэм телъахэр зэрыцы-зэрахьуэкIари.

Къэбэрдей-Балъкъэрым Гъуэгу хо-зайствэмкIэ и министрствэм къа-руушхуэ зытригъэкIуаджэм ящыщIа автомобиль зекIуэапIэхэм шына-гуэуэншагъэр къыщызэзгъэлэщыныр. А лэжьыгъэм хьыхьэу, 2025 гъэм и закъуэ километр 85-рэ зы кIыха-гъыр иджырей узэдыгъэхэр зыпы-дза пкхыхэмкIэ къызэрагъэлэщэщ, лэзэ зэрыркIылуэу 57-м светофо-рыщIэхэр шагъэуващ, автомобилъ зекIуэапIэхэм цIыхуэхэр тэзымыгъэ-хьэ луцIэхэр зыхуэфащэхэм декъ ша-гъэуващ.

Гъуэгу лэжьыгъэхэмкIэ пщэры-лым зэрыщекIуэллэм къыдакIуэу, а IэнатIэм и къудамэ зымплэуажьы-гуэхэм шылажьэ инженерхэм къа-пщтэ я луэхушIапIэхэр гугъэуэу ды-зыхуэхуэа бжыхьэ-щыIамахуэ лэ-жьхьэн зэрыхуэхьэзыр, хэгъэгъуэ мыхьэнэ зрата автомобилъ зекIуэ-апIу километр минитхум нэбIагъэр зыхуей зэрыхуагъэзэныи зытрау-ху.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Анэшхуэр и сабийхэм яхуэупсэ щIыкIэу

Жэпуэгъуэм и 15-м Налшык къалэм щекIуэкIащ егъэ-джакIуэ, тхакIуэ ХьэцIыкIуэ Рае и Iэдэкъэ къыщIэкIа «ШыпIыт» адыгбзэ тхыпкърыджымрэ абы и «ШыпIытун» гъуэдзэмрэ я лъэтеувэр. Зи еджакIэлIуэгъуэу мыхьуа цIыкIуэхэмрэ пэщIэдзэ классхэм щIэсхэмрэ зэрырагъаджэ, Iэмал къыщIэгъуэхэр кыгъэсэбзэпурэ дэхьэхуэафIуэ зэхъэгъуэа тхылым и гъэлъэгъуэныгъэм хэтэщ Рае къы-далъхуэхэр, и IыкIылыр, адыгбзэмрэ литературэмкIэ егъэджакIуэхэр, бзэм елэжэ щIэныгъэлхэр.

АР иригъэкIуэкIащ «Адыгэ псалъэ» газетым и лэжьакIуэ, ХьэIоткъуэхуэу Къазий и цIэр зезыхъэ «АдыгбзэщI Хасэм» и тхьэмэдэ Табыц Мурат.

- Рае куэд шIауэ игу кьеуэрт ди адыгэ сабийхэм, псом хуэмидэу анэдэлъхуб-зэм иримыпсалъэхэм, ар нэ-хьыфIуэ зыщIэн хуейхэм сит хуэдэ IэмалкIэ шIэгъэкъуэн дахуэхьыфунным. Пщыр сьт-кIэ шхьэлэ, а упщIэм Ады-анэхэр егъэлэпIей. Абы къыщхьэу, мы тхылым Рае и зману, щIэныгъуэ, къаруэ хильхьэр къыпхуэмыхуэтану инщ. А щIэныгъэр өзыр сит хуэдэ жьыпIэмэ, ар гурэ псэклэ гъэва щIэныгъэщ, сьту жьы-пIэмэ, нобэ фи пащхьэ къытIыхьа тхылым и фIэщыгъуэу ШыпIытI, ШыпIытунэ гъэфIэныгъэхэмкIэ Рае еджэу шытащ пасэу IэщIэкIа и кьуэрылхуэм, абым фэпелъ хуиушIащ. Адыгэхэм жагъэ: «Быныр бжэм хуэдэщ, абы и быныжыр фом хуэдэщ». Фыгуэ илгъэуа, кыгъэтэ-джыну зыхушIэкъуэ, а дахэ псори зыбгъэдилъхьэу кьэ-гуэуагъуэIа и быным хуит-хуэу хуэдэу, адыгэ щIэблэм яхуыгъэпса тхылыщ мыр, - жилащ Табыцым.

Тхылыр зэрыгъэпса Iэмал шIэщыгъуэхэм, ар сабийхэм тынущ, дэхьхьыу зэрыджы-фыным тепсэлыхьащ Бахь-сэн къалэм дэт 6-нэ курэт еджакIэм адыгбзэмрэ лите-ратурэмкIэ и егъэджакIуэ Лэсан Хьэуажан.

Сыту жьыпIэмэ, сабий щIыкIэ бзэр зылурымылхьа цIыхум ар балигъ хьуа нэужэ егъэ-щIэжыгуейщ. Сэ сырыпэтц а луэхуми, сызтэпсэлхьыым фыгуэ сыщыгуауэзэщ. Нэхъ-плэм кызыгурылуэртэкым а ныкыуэсаныгъэм епхэ псору. Ауэ илъэс зыбжанэ хьуауэ «ДыгъэлIэ къалэ» жьыхуиIэ луэхушIапIэм адыгбзэр цы-зэгъаджэ, курэт еджакIэм шылажьэ егъэджакIуэхэр зылуэуэу гугъуэхьыр нэсу зыхьэщIащ. Адыгбзэм ири-мыпсалъэу, ар зымыщIуэ къэжэпIхьэ сабийм ар лу-рылхьэжынын гугъуэщэ. Си закъуэу а луэхум сызэрып-мьлэщыныр къыщызгу-рылуэм, сабийхэм я адэ-анэ-хэм, адэхуэа-анэхуэхэм са-лыгъуэуэзэщ, дызэщIыгъуэу дэуэжэ-лэжэ мы луэхум, си за-къуэIэ фи бынхэм бзэр ялэ-хуныуыным, унэмэ адыгбзэ-экIэ факыщэспалъэ жьы-лэри. Арзэы хуащ, жьылэри къысхуагъэдахэ, ауэ ма-хуэц-плIы къадэлэжэхуэ, луэхур зэрымыкIуатэр, зы-гуыгъуэ къащыгурылуэм, яужэ-жыр икIуэтэжэщ. Абы кы-кыр сьт? Унагуэрэщ псори къыщэжэжыри, и чэуэм са-бийм бзэр иуымыгъашIэмэ, иужькIэ кыщIэжынын ушы-мылгъуэжэ хьунущ. Курэт еджакIэм бзэр зэрыщэ-гъэджэ тхылхьэр гугъуэуэ, цIыкIуэхэм къыхьэлэщI, луэхур зылуэтыр къагурымылгъуэуэ ха-гъэуэвам хуэдэу. Абы кы-жэкIэ, Рае итха тхылыр ап-хуэдэкIэ тынущ, гурылуэ-гуэуэи, дуней хьугъуэфIуэ-гуэрэ лэпкъым тыгъэ къытхуиушIа къысхьыуащ, - жилащ щIэныгъэлхым.

КъБР-м ЕгъэджакIуэхэм я IэцIагъэмрэ щIэныгъэмрэ зэпымыуэу шыагъэхуэу и центрым и лэжьакIуэ Шолджэ-Иминат къыщIэпсэлтам къы-зыгъэуэпсэ лэжьыгъэщ.

Сыту жьыпIэмэ, сабий щIыкIэ бзэр зылурымылхьа цIыхум ар балигъ хьуа нэужэ егъэ-щIэжыгуейщ. Сэ сырыпэтц а луэхуми, сызтэпсэлхьыым фыгуэ сыщыгуауэзэщ. Нэхъ-плэм кызыгурылуэртэкым а ныкыуэсаныгъэм епхэ псору. Ауэ илъэс зыбжанэ хьуауэ «ДыгъэлIэ къалэ» жьыхуиIэ луэхушIапIэм адыгбзэр цы-зэгъаджэ, курэт еджакIэм шылажьэ егъэджакIуэхэр зылуэуэу гугъуэхьыр нэсу зыхьэщIащ. Адыгбзэм ири-мыпсалъэу, ар зымыщIуэ къэжэпIхьэ сабийм ар лу-рылхьэжынын гугъуэщэ. Си закъуэу а луэхум сызэрып-мьлэщыныр къыщызгу-рылуэм, сабийхэм я адэ-анэ-хэм, адэхуэа-анэхуэхэм са-лыгъуэуэзэщ, дызэщIыгъуэу дэуэжэ-лэжэ мы луэхум, си за-къуэIэ фи бынхэм бзэр ялэ-хуныуыным, унэмэ адыгбзэ-экIэ факыщэспалъэ жьы-лэри. Арзэы хуащ, жьылэри къысхуагъэдахэ, ауэ ма-хуэц-плIы къадэлэжэхуэ, луэхур зэрымыкIуатэр, зы-гуыгъуэ къащыгурылуэм, яужэ-жыр икIуэтэжэщ. Абы кы-кыр сьт? Унагуэрэщ псори къыщэжэжыри, и чэуэм са-бийм бзэр иуымыгъашIэмэ, иужькIэ кыщIэжынын ушы-мылгъуэжэ хьунущ. Курэт еджакIэм бзэр зэрыщэ-гъэджэ тхылхьэр гугъуэуэ, цIыкIуэхэм къыхьэлэщI, луэхур зылуэтыр къагурымылгъуэуэ ха-гъэуэвам хуэдэу. Абы кы-жэкIэ, Рае итха тхылыр ап-хуэдэкIэ тынущ, гурылуэ-гуэуэи, дуней хьугъуэфIуэ-гуэрэ лэпкъым тыгъэ къытхуиушIа къысхьыуащ, - жилащ щIэныгъэлхым.

Илъэс зыбжанэ ипэ Бицло Борис «Адыгэ-урыс, урыс-адыгэ псалъалхэр» къыщэ-дигъэкIащ, тхылыр шIэпсэ-щытыкIащ. Гугъысцитым сы-хуиушэ а тхылым: лэп-псыкIэ кылым кыгъэщIа псалъахэр адыгбзэм хэтщ, шхьэ ахэр къэдымгъэсэбзэпэ: а псалъа-лъэм ит псалъэхэр дауэ курэт еджакIэм етшолэ хьу-ну жьысэу. Ар си хуэпсалъуэ сыкъэгъуэгуэрыкIуащ, на-хуапIэ зэрытхыну Iэмальыр къысхуэмышхуэ. Ауэ а си хуэпсалъэм ХьэцIыкIуэ Рае итха тхылымкIэ дьылэзэсуэ къысцохьу. Мы тхылым

укуIуэцIрыплъа нэужькIэ, Рае лэжьыгъэхьэу зэрызэфIи-гъэкIам шэч кытепхьэжыр-къым. Псом нэхьэр нэхъыщ-хьэраши, адыгбзэм и кваб-загъэр Рае ихьумащ. Ар нэ-рылгъагу тцохьу тхылым и жинтым декъ - тхыпкэ псэ-лэпкIэ «хьэрф» хамэбзэр зэрихьужам къыщыщIэ-дзауэ, - гу лытащ Налшык къалэм дэт 14-нэ гимнази-ем адыгбзэмрэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ Табыц Динарэ, Апхуэдэу зэлуцIэм къы-щысэлъащ «Адыгэ цIыкIуэ» еджакIэм и унафэщI Къармэ Исирятэ а луэхушIапIэм ады-гъэбзэмкIэ и егъэджакIуэ Тэ-трэ Iэминэрэ, Джэримнышк къуажам дэт курэт еджакIэм адыгбзэмрэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ ГьукIэпшюкыуэ Исирят, Зейкуэу къуажам дэт 4-нэ курэт еджакIэм пэщIэ-дзэ классхэм щегъэгаджэ ГьукIэ ХьэлшIэ сымэ.

ЗэлуцIэм и кIэм утыку къра-шэч агъэлъэгъуэа тхылыр дунейм къытхьэнымкIэ ХьэцIыкIуэм шIэгъэжэуэн хуэ-хьуа, философиэ щIэны-гъэхэмкIэ доктор, профессор Хьуейр Феликсыр езы Раерэ.

Нобэр къызэсэным зыми мыпхуэдэу тхыт итхакъым. Сэ абы шэч къытхьэнымкIэ. Шэныгъэм нэмьшI, Рае мы тхылым хильхьэу, анэшхуэ лгъагуныгъэ, шылангъэ, гъэсэнрыгъэ, Сыту жьыпIэмэ, и бын илгъуэу, игъасэу, бзэр лу-рылхьэу къысхьыгъэхьэуэ зэ-итхати. Аращ тхылыр фышхьахуэ. Тхьэм илгъэуэнышхуэ, Рае, иджыри адыгэм шхьэлэ тхьыкхуэн лэжьыгъэ куэд ди пащхьэ къызылхьэуэн уищI, - ехуэхуауащ абы Хьуейр.

Тхыл гъэлъэгъуэныгъэм къыхьэлэла псоми ХьэцIык

